

Sam Berger was alleen. Het was nacht.

De zomerwarmte die nog in de stenen muur zat, brandde tegen zijn rug terwijl hij om de hoek gluurde. Van een afstandje zag hij het huis van de burens boven de heg uitsteken. Het was een vrijstaande villa boven op een heuvel, achter een groepje bomen, en het huis was donkerder dan de nacht zelf.

Het was de lichtste periode van het jaar. De nacht duurde slechts een paar uur. Maar hij had de nacht nodig. Hij had duisternis nodig. Want in het donker school de waarheid.

Berger haalde diep adem en maakte vaart. Op zijn hurken kroop hij door het gat in de heg dat hij al had gezien en liep de heuvel op. Toen hij het groepje bomen naderde, trok hij zijn pistool uit de schouderholster.

De juninacht was eigenaardig stil, het weinige geluid dat hij hoorde was dat van hemzelf. Het enige wat hem in deze stilte omringde, was de onmiskenbare geur van een zomernacht.

Hij sloop behoedzaam tussen de bomen door, zocht met zijn ogen naar beveiligingscamera's, zag niets. Er viel niets te zien. De nacht verhulde alles. Maar hij kon zijn zaklamp niet tevoorschijn halen. Nog niet.

Tegen alle verwachtingen in lukte het hem om zonder geluid te maken bij het huis te komen. Hij kon niet vaststellen welke

kleur de gevel had, hij kon zelfs amper zien uit welk materiaal hij bestond.

Hij bleef even staan, voelde de koelte van het pistool tegen zijn borst. Probeerde normaal adem te halen.

Voor zover er nog iets normaal was.

Hij tuurde om de hoek. Onderscheidde vaag een keldertrap die iets onder het maaiveld bij een deur leek te eindigen. Nu haalde hij zijn zaklamp tevoorschijn, dempte de lichtstraal zoveel mogelijk en scheen in de richting van de muur, schuin omlaag om het schijnsel onzichtbaar te maken voor het geval er iemand achter de donkere ramen naar buiten keek.

Berger sloop naar de keldertrap, bewoog zich volstrekt geluidloos. Doodstil de trap af, muisstil. Zo mogelijk nog stiller schoof hij de loper in het slot. Zocht al draaiend naar pinnetjes en groefjes, had snel beet, drukte behoedzaam de deurkruk omlaag en duwde geruisloos de deur open.

Het was alsof de donkere deuropening uitademde, vanuit een onbekend, afschrikwekkend gat steeg een soort zwaveldamp op, een geur die eigenlijk eerder antiseptisch rook, klinisch. Hij deed een stap naar binnen, bleef staan, hurkte, zijn pistool in de aanslag, de zaklamp omhoog.

Toch duurde het even voor hij ook maar iets kon onderscheiden. Als iemand hem zou hebben opgewacht, was hij nu al dood geweest.

Het voelde als zijn mantra, de verbazing om nog steeds in leven te zijn.

Uiteindelijk ontwaarde hij de kamer waarin hij stond. Een ruimte die de hele kelderetage van de villa in beslag nam. Een relaxruimte annex televisiekamer, die nu was ingericht als verpleegafdeling. In de hoek een bed met een soort beademingsapparaat ernaast, een elektrische rolstoel en een rollator met infuusstandaard.

Verder was de kamer leeg. Nachtelijk leeg.

In het donker school de waarheid.

Ergens in het donker.

Hij stopte het pistool terug in zijn schouderholster, draaide zijn zaklamp op maximale lichtsterkte, scheen om zich heen en zocht. De duisternis omsloot hem. Het licht van zijn lamp leek nauwelijks tot de vloer te komen, alsof het halverwege werd tegengehouden en als het ware in de lucht bleef hangen.

Traag als een luiaard bewoog Berger zich door de kamer. Hij liep langs de rollator; de luchtstroom die hij veroorzaakte maakte dat het zakje met infuusvloeistof zacht begon te schommelen. Hij passeerde de rolstoel en was nu dicht bij het bed en het beademingsapparaat dat halverwege een pompbeweging leek te zijn bevroren. Hij had het gevoel dat de donkere lucht om hem heen besmettelijk was, stampvol bacteriën zat. Alsof hij zich in een middeleeuws pesthuis bevond.

De tijd verstreek. Hij zocht naar iets wat niet klopte.

Ten slotte was het een geluid dat de doorslag gaf. Een van zijn voorzichtige voetstappen die anders klonk dan de andere, precies naast het bed. Behoedzaam liep hij een paar keer heen en terug. Hetzelfde geluid herhaalde zich.

Hij bukte en bekeek de vloer. In het linoleum zag hij een dunne naad, een kleine kier die tot onder het bed liep. En toen hij het bed voorzichtig opzieschoof, ontwaarde hij een vierkant. Het was heel knap gedaan. De naad was slechts een millimeter breed, en ernaast lag een grote mat. Die anders vermoedelijk over het luik zou zijn gelegd.

Want natuurlijk was het een luik.

En wanneer lag een mat níét over een luik?

Als er iemand beneden was.

Berger probeerde vergeefs de rilling die door zijn lijf ging te onderdrukken. Die vervolgens plaatsmaakte voor een afschuwe-lijk déjà-vugevoel terwijl hij naast het luik hurkte en naar een handgreep zocht.

Niet opnieuw zo'n kloterig keldergat in zijn leven.

De handgreep was heel ingenieus in het linoleum weggewerkt. Hij pakte hem vast met zijn linkerhand, hield het pistool in zijn rechter en de zaklamp in zijn mond. Toen tilde hij voorzichtig het luik op. Berger zag het dikke geluidsisolerende materiaal tussen de houten constructie uitsteken. Hij richtte de lichtstraal omlaag langs een trap die uitkwam in een gang. Er was geen enkel teken van leven.

Vanuit de ruimte onder de kelder steeg een zanderige graflucht op.

Berger zuchtte diep, keek omhoog naar het plafond. Opeens ervaaarde hij zijn leven als iets waardevols, iets wat hij het liefst wilde behouden. Bijna als iets stoffelijks, iets kwetsbaars wat je kon vasthouden. Toen liep hij de trap af met de zaklamp in zijn ene hand en het pistool in de andere.

Het waren niet veel treden naar de onderaardse gang. Hij nam ze een voor een, uiterst alert. Toen was hij beneden. De gang leek op een ondergrondse provisiekelder.

De ruimte was smal en laag. Riep bijna hetzelfde gevoel op als in de Cu Chi-tunnel buiten Saigon, waar hij destijds in een jeugdige roes doorheen was gekropen. En in paniek was geraakt. Zijn vrienden hadden hem eruit moeten slepen. En toen waren ze slechts toeristen.

Net als in Vietnam werd de gang steeds nauwer. Hij was nog maar een paar meter gebukt verdergelopen of de ruimte was al flink lager geworden en de wanden kwamen steeds dichterbij. Ten slotte kon hij zelfs niet meer gebukt lopen. Hij moest zich op zijn knieën laten zakken en bewoog zich op handen en voeten door de gang.

Paniek was iets wat hij in tijden niet had gevoeld. Nu ook niet, maar hij voelde haar intieme aanwezigheid. Zijn vingers krabden in de laag aarde en hij schramde zijn knieën. Hoe vaak hij ook met de lamp voor zich uit scheen, hij zag geen einde aan de gang

komen. Zou hij gewoon in een soort trechter eindigen, zonder een uitweg?

Berger moest zich inhouden. Zijn ogen sluiten. Zich concentreren. Niet in een toestand geraken als in de Cu Chi-tunnel. Hij was nu volwassen.

Een man met ervaring.

Hij deed zijn ogen weer open. Pakte de zaklamp die hij even naast zich had neergelegd, kroop verder.

Want nu kon hij alleen nog kruipen. Hij had het gevoel dat de bovenkant van de gang zijn rug al bijna had opengereten. De zuurstof leek op te raken, ademen werd almaar moeilijker. Om hem heen was nu geen ruimte meer vrij, hij voelde zich even breed en hoog als de gang zelf. En het was net alsof hij niet meer alleen in de nauwe gang was – de paniek kroop met hem mee, dicht naast hem; hij hoefde alleen maar zijn hoofd iets te draaien om haar in te ademen.

Net op het moment dat de paniek zich van hem meester wilde maken, gebeurde er iets. Geheel onverwacht werd de gang wijder, zowel breder als hoger, plotseling was er weer ruimte voor zijn ledematen. Het was alsof er ruimte vrijgemaakt was om weer vaart te maken.

Na een paar snellere kruipbewegingen maakte juist dat gegeven dat Sam Berger zich inhield. Het was *alsof het ervoor gemaakt* was. Hij kwam even op adem en scheen met zijn lamp naar voren. Aan het einde van de gang zat een deur. Een deur die een bijna normale hoogte had. Al zijn instincten zeiden hem er snel naartoe te gaan. Alle behalve één.

Zijn politie-instinct.

De intuïtie die hij nooit, hoe geschokt en verslagen hij ook was, zou verliezen. Het instinct dat hem zei dat er iets niet klopte.

Hij scheen met zijn lamp omhoog, naar voren, naar rechts, naar links. Hij scheen omlaag.

Hij scheen omlaag, naar de aarden grond.

Die was er niet meer.

Wat hij zag was een diepe greppel. Een gat overdwers. Vlak voor hem op slechts vijf centimeter van zijn linkerhand. Als hij een decimeter verder was gekropen, was hij erin gevallen.

De greppel was ruim een meter breed. Als hij snel verder was gegaan, had hij geen schijn van kans meer gehad om zijn val te voorkomen.

Een meter omlaag, op de bodem van de greppel, stonden rechtop en evenwijdig aan elkaar minstens vijf stalen platen, zo scherp als een scheermes. Ze liepen van de ene zijde van de greppel naar de andere.

Als Sam Berger op zijn andere instincten was afgegaan en naar de deur was gerend, zou hij op een gruwelijke manier verminkt zijn geraakt. Dan zou hij op zijn minst diverse lichaamsdelen zijn kwijtgeraakt.

Een withete woede maakte zich van hem meester. Maar die wist hij te bedwingen terwijl hij uiterst voorzichtig over de dodelijke greppel sprong.

Bij de deur kon hij bijna rechtop staan en hij had de zaklamp al in zijn mond gestopt en de looper tevoorschijn gehaald, toen hij zag dat de deur naar binnen openging. Hij stopte de looper weer in zijn zak.

Het was blijkbaar niet de bedoeling dat eventuele indringers zo ver zouden komen, want de deur was een krakkemikkig obstakel. Hij vloog niet open, maar werd min of meer verbrijzeld toen zijn withete woede zich een weg naar buiten baande.

De man in de roeitrainer zat met zijn rug naar hem toe en trok uit alle macht aan de roeispanten. De grote koptelefoon die zijn oren bedekte, was ongetwijfeld geluiddicht.

Berger liep naar de man toe, rukte de koptelefoon van zijn hoofd en trok hem met één hand uit de roeitrainer. Hij bracht zijn gezicht dicht bij dat van de man en staarde in ogen die pure angst uitstraalden.

Berger schreeuwde recht in zijn gezicht: 'Godverdomme, hoever ben je eigenlijk bereid te gaan voor zo'n verdomde verzekeringsfraude?'

Hij stond zichzelf toe de man die hem bijna had gevierendeeld neer te slaan. Terwijl het lichaam van de man slap over de roeitrainer viel, kreeg de paniek eindelijk vat op Sam Berger. Met trillende handen haalde hij zijn oude handboeien tevoorschijn en maakte de man vast aan de roeimachine.

Toen keek hij om zich heen naar de ruimte die een ondergrondse gymzaal bleek te zijn voor een man die een verlamming simuleerde. Er was geen andere weg naar buiten.

De claustrofobie sneed Berger de adem af. De Cu Chi-toestand maakte zich van hem meester. Hij hapte naar lucht.

Hij rende de kapotgetrapte deur door, presteerde het om over de dodelijke greppel te springen, perste zichzelf met panische energie door het nauwste deel van de gang en kwam zonder één keer adem te halen bij de trap. Hij vloog omhoog naar de namaakziekenzaal, rende de keldertrap op en haalde buiten diep adem, dieper dan ooit.

De zoete glimlach van de zomernacht vertoonde vanuit het donker het eerste ochtendgloren. Berger ging op een steen zitten en voelde hoe de nacht spottend naar hem grijnsde.

Zo kon het niet langer doorgaan.

Gedurende een korte periode had hij twee families gehad, een oude en een nieuwe. Alles wat hij wenste had hij binnen handbereik gehad. Hij was geland. Nu, een halfjaar later, zweefde hij in het luchtledige, leger dan ooit.

Als veiligheidsconsultant. In gewonemensentaal: particulier detective.

Hij dacht aan zijn tweeling. *The still point of the turning world.* Op dat moment twaalf jaar oud. Hij moest ze terugkrijgen. Ze waren er weer. De woorden uit de mond van zijn onvermurwbare ex-echtgenote echoden in de zomernacht: 'Ik heb er schijt aan dat

je nu ondernemer bent, je blijft toch in al je vezels een smeris, en dat zal ons allemaal de dood in jagen.'

Het vertrek van het gezin uit Stockholm, de voorgedij waarvan hij al jaren geleden afstand had gedaan. De zeldzame, gespannen bezoeken aan de jongens. Misschien zou dat op den duur beter gaan. Maar hij betwistte het. De puberteit was in aantocht.

En dat kutbedrijf van hem nam al zijn tijd in beslag. Om nog maar te zwijgen van de kosten. Dat het zo verschrikkelijk duur was om een eigen bedrijf te beginnen. En hij kreeg geen andere opdrachten dan verzekeringsfraude.

Hij keek omhoog naar de langzaam lichter wordende hemel. Bleef nog een poosje zitten. Toen haalde hij uit zijn binnenzak een foto die al honderd keer gevouwen was.

Er was een vrouw op te zien, een blonde vrouw met een energieke, maar droevige, bijna verontschuldiggende blik in haar ogen. Ze stond ergens op een vliegveld, door een van de enorme ramen achter haar leek een vliegtuig te landen. De vrouw op de foto leek iets te zeggen. Terwijl ze recht in de lens keek. De stem van de vrouw was die van Molly Blom: *Ik kan het niet, Sam, ik kan het echt niet. Ik heb rust nodig. Tijd om na te denken, stilte.*

Daarna was alles stil. Beangstigend stil.

Het enige geluid dat Sam Berger hoorde, was afkomstig van hemzelf. Tot opeens de hemelse zang van een nachtegaal in de zomernacht klonk.

Misschien zat er toch nog een beetje muziek in de wereld.

Vitenka fatsoeneert zijn rode zijden stropdas, draait zijn manchetknopen recht en strekt zijn nek zodat de wervels hoorbaar kraken. De man tegenover hem aan het bureau praat aan één stuk door, op een enigszins gejaagde manier, alsof er een zwaard tegen zijn keel wordt gehouden. Vitenka hoort niets. Hij is allang gestopt met luisteren.

In plaats daarvan dwaalt zijn blik over de zeestraat. In de verte, aan de overkant van het brede water, meent hij op de rotsen als gewoonlijk het gebouw van het Japanse zwembad te zien staan, maar waarschijnlijk is dat niet zo – zo ver kan hij niet zien. Het zoveelste grote cruiseschip glijdt voorbij; bij wijze van uitzondering kent hij het niet.

Het komt wel voor dat hij graag iets zou voelen.

Het maakt niet uit wat.

‘Dat is prima, Eldner,’ zegt Vitenka nu terwijl hij zijn hand opsteekt. ‘Maar kun je het ook kort samenvatten?’

Eldner stopt met praten, kijkt even omlaag om zijn tirade in zijn hoofd te recapituleren, wat hem schijnt te lukken en zegt: ‘De financiële gevolgen van de scheiding zijn gering.’

Vitenka knikt langzaam. Begrijpt het. Ze willen hem eruit hebben. Het waren mannen als Alvar Eldner die in het milieu waarin hijzelf destijds verkeerde, ooit de deur naar de grote

wereld hadden geopend, tengere heren in maatpakken die zeer kortstondig op bezoek kwamen. Ondanks alles heeft hij het ver geschopt.

En hij heeft mannen als Eldner nodig. Juristen die de wereld waarin hij nu verkeert, kunnen maken en breken. Hem corrigeren.

Mannen zonder ruggengraat die hem in feite niets kunnen schelen.

‘Goed,’ zegt hij op een toon die maakt dat Eldner direct opstaat. Toch krijgt de advocaat er nog uit: ‘Er is nog iets anders boven water gekomen.’

Vitenka weet dat Eldner zo iets niet zou zeggen als het niet belangrijk was. Hij maakt een gebaar dat Eldner er niet alleen toe brengt weer te gaan zitten, maar ook zijn keel te schrapen. Hij zegt: ‘Ik denk dat we een nieuw spoor hebben.’

‘Een nieuw spoor,’ herhaalt Vitenka neutraal terwijl zijn blik weer over de zeestraat dwaalt waar het cruiseschip net uit het zicht verdwijnt.

‘Er zijn inmiddels een paar maanden voorbij,’ vervolgt Eldner. ‘Maar Boris had helaas geen nieuwe informatie. Daarvoor is hij veertien jaar geleden dan ook niet naar Kamtsjatka vertrokken.’

‘Dat weet ik,’ zegt Vitenka koud. ‘Dat heeft-ie mij persoonlijk verteld. Zij het tamelijk...summier...’

‘Al veertien jaar lang is het niet meer dan een gerucht,’ zegt Eldner. ‘Twintig miljoen euro, verdwenen. In bankbiljetten die nog steeds geldig zijn.’

‘Dat weet ik allemaal. Kom ter zake.’

‘We vermoeden dat we een verband hebben gevonden. Een directe relatie met Stepanka.’

Vitenka voelt hoe hij schrikt. Hij mag niet schrikken. Mensen als Vitenka schrikken niet. Dus veert hij op en zegt: ‘Een directe relatie?’

‘Hopelijk,’ reageert Eldner. ‘In dat geval zou het gerucht weleens waar kunnen zijn dat het inderdaad Stepanka’s voorganger is

geweest die het geld heeft weggesluisd.'

'En die is dood, zoals we weten,' zegt Vitenka met herkrege kalmte.

Alvar Eldner bladert in zijn papieren. Alsof hij niet al wist wat hij zou gaan zeggen.

'Zeg het maar,' zegt Vitenka.

Eldner frons t zijn voorhoofd en zegt: 'Ja, Stepanka is dood. Maar er blijkt nu met zijn dood iets bijzonders aan de hand te zijn, wat verband houdt met drie andere sterfgevallen van veertien jaar geleden.'

De zeestraat is bij wijze van uitzondering leeg. Geen enkel schip doorklieft het wateroppervlak, geen golfje te bekennen. Vitenka kijkt vanaf zijn hoge uitkijkpost naar het water. Zo moest het er hebben uitgezien ten tijde van de sterke en zelfstandige Vikingen die het verlaten eiland in bezit namen, koloniseerden.

Net als wij toen de muur was gevallen. Niemand kon ons tegenhouden. We zochten de vrijheid, echte, grenzeloze vrijheid. Voor ons golden geen restricties meer. Geen politieke of politionele macht kon ons deren. Wij zijn de hedendaagse Vikingen.

De tijd van de kolonisatie.

'Iets bijzonders?' zegt Vitenka ten slotte.

Eldner knikt en zegt: 'Veertien jaar geleden verdwenen er drie mannen die deel uitmaakten van Stepanka's persoonlijke lijfwacht, ongeveer gelijk met de verdwijning van het geld. Het lijkt me aannemelijk dat die twee dingen met elkaar verband houden. Het vierde lid van die lijfwacht zit... hierbeneden. Hij heet Adrian Fokin.'

'Aha,' zegt Vitenka. 'Dan vermoed ik dat je nu waarschijnlijk wil vertrekken, Eldner?'

Vitenka kijkt naar Eldner terwijl die afdruipt. Hij voelt slechts minachting voor de geldwolven, mannen die alleen maar aan de oppervlakte willen blijven en doen alsof ze niet weten wat zich eronder afspeelt. Waarschijnlijk om met zichzelf te kunnen leven,

om zich te kunnen inbeelden dat ze een deel van het licht zijn, dat ze slechts hun werk doen, hun belasting betalen om in alle rust van hun luxeleventje te kunnen genieten.

Hij staat op en kijkt uit over het water. Het felle nazomerse licht dat door de panoramavensters van de chique bungalow valt, lijkt van alle kanten te komen. Het licht valt op hem terwijl hij naar de boekenkast loopt. Hij kan nooit zonder even in zichzelf te lachen de reeks ruggen van boeken indrukken. Zijn eigen, enigszins versleten satire over het dunne laagje culturele vernis van de elite.

De boekenkast glijdt soepel opzij, waardoor er een stalen deur zichtbaar wordt. Vitenka kijkt in de irislezer en toetst de lange cijfercode in. De deur van de lift schuift open.

Hij stapt in en de lift gaat omlaag, diep omlaag. Altijd oorverdovend.

De lift die naar de hel beneden ging.

De titel van een boek dat in zijn namaakboekenkast staat.

De liftdeur gaat open. In het donker knikken twee zwaargewapende mannen naar hem. Vitenka haalt een kleine afstandsbediening tevoorschijn en de volgende grote stalen deur glijdt geluidloos open.

De naakte man die in een hoek achter in de ruimte hangt is nauwelijks te zien. Zijn blote voeten raken ternauwernood de vloer, en zijn handen zijn vastgebonden aan een soort turnringen die aan het plafond hangen. Zijn ogen zijn bijna net zo groot als de bal die als een prop in zijn mond is geduwd.

Vitenka trekt een stoel bij en gaat naast het bureau zitten dat voor de man staat. Hij zegt: 'Je weet waar het over gaat, Adrian. Veertien jaar geleden is er een complete leverantie verdwenen, twintig miljoen euro. Ik ga hier niet weg voor ik weet waar dat geld gebleven is.'

De man staart hem aan. Het zweet druipt van zijn lijf. Hij rukt en trekt zoveel als hij kan. Maar veel bewegen is niet mogelijk.

Vitenka doet langzaam zijn bloedrode stropdas af, vouwt hem eerst heel precies dubbel en legt hem dan plat op het bureau. Dan trekt hij een van de laden open en haalt er een groot, breed zwaard uit. Het ziet eruit als een Vikingenzwaard.

Hij legt het zwaard naast de nauwkeurig gevouwen stropdas. Ze zijn precies even lang.

‘Ik ga je een gunst verlenen, Adrian,’ zegt hij. ‘Wil je weten welke gunst dat is?’

De man staart hem strak aan. Ten slotte knikt hij. In zijn blik is een sprankje hoop waarneembaar.

Vitenka glimlacht en zegt: ‘Je mag zelf kiezen in welke volgorde je lichaamsdelen wilt kwijtraken, Adrian. Is dat niet aardig van mij?’

Als Vitenka opstaat en het zwaard grijpt, is zijn hart geen seconde sneller gaan kloppen.